

Ämnesprovet i årskurs 9 2016

Svenska och svenska som andraspråk

Lovisa Gardell

Ämnesprovet för årskurs 9, 2016 har rubriken Mod och handlar om olika aspekter av att vara modig. Ämnesprovet består av tre delprov, delprov A: tala, delprov B: läsa och delprov C: skriva, alla kopplade till det övergripande temat.

I delprov A: tala, visar eleven sin förmåga att genomföra en muntlig presentation, leda diskussion, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i det som diskuterats. I samband med detta visar eleven sin förmåga att anpassa sig till syfte, mottagare och sammanhang. Delprov B: läsa, prövar förmågan att läsa och förstå skönlitteratur och sakprosa. Delprov C: skriva, ger eleven möjlighet att visa att hen enskilt kan skriva en sammanhängande text och anpassa den till mottagare, syfte och sammanhang inom ramen för det ämne hen väljer.

Den här rapporten från provinstitutionen bygger på de 1500 elevlösningar och de 550 lärarenkäter som skickats in till provgruppen. Det som behandlas är bland annat lärares uppfattning om provet och elevresultat från elever som följer kursplanen i svenska och i svenska som andraspråk. Det förarbete som gjorts i form av utprövningar av de olika delproven presenteras också. Resultaten jämförs och kommenteras i relation till resultaten från föregående år där så är möjligt. Den som vill få en utförlig redovisning av lärarenkäten hänvisas till provgruppens webbplats <www.natprov.nordiska.uu.se>.

Provkonstruktörerna finns alltid tillgängliga för att besvara frågor före, under och efter provets genomförande. I år gällde frågorna främst delprov C. Flest frågor berörde hanteringen av källor och vilket tolkningsutrymme som fanns i bedömningen om eleven följt uppgiftsbeskrivningen till novellen.

Lärarröster om provet som helhet

Provet uppskattades av de allra flesta lärare. 65 % valde svarsalternativet bra i enkäten vilket är en förbättring jämfört med 2015 då 57 % valde detta alternativ. Endast 1,7 % ansåg att provet var mindre bra eller dåligt.

Tabell 1. Vad tyckte du om ämnesprovet som helhet?

	Bra	Ganska bra	Mindre bra	Dåligt	Totalt
Andel	65,1 %	32,0 %	1,3 %	0,4 %	98,8 %
Antal	358	176	7	2	543

I anslutning till frågan finns 108 kommentarer. De flesta är positiva och handlar om provets tema, Mod som beskrivs som intressant, engagerande, viktigt, aktuellt, brett och därmed lätt för många elever att relatera till. De flesta är av åsikten att texterna på temat är välvalda och har inspirerat eleverna. Förra årets tema, Som hund och katt, upplevdes av vissa lärare som konstlat, svårtolkat och tråkigt. Den kritik som riktas mot provet som

helhet är att det är för enkelt och att delprov B saknar uppgifter där eleven får möjlighet att visa sin kunskap på A-nivå. Ett fåtal upplever läsförståelsen som svår och lyfter då främst fram att provet är svårt för nyanlända och elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk. Vidare kritiserar en del att provet tar mycket tid i anspråk och eftersom nya rutiner gjorde att bedömningsanvisningarna kom fram senare än de gjort förut bidrog det till att bedömningen drog ut på tiden.

Vilka betyg får eleverna på de olika delproven och sammanvägt?

I tabell 2 redovisas elevernas betyg på de olika delproven och det sammanvägda provbetyget. För att få ett sammanvägt provbetyg krävs det att samtliga delprov är genomförda.

Tabell 2. Betygsfördelning samtliga delprov uppdelat på ämne 2016.

	A	B	C	D	E	F	Totalt
Svenska							
Betyg delprov A: tala	18,1	21,0	26,9	16,8	15,5	1,7	100,0
Betyg delprov B: läsa	11,7	19,8	29,8	13,8	18,4	6,6	100,0
Betyg delprov C: skriva	7,4	14,8	19,8	20,8	24,0	13,2	100,0
Sammanvägt provbetyg	6,0	18,8	28,0	23,6	19,0	4,6	100,0
Svenska som andraspråk							
Betyg delprov A: tala	5,0	10,8	20,9	18,6	29,2	15,5	100,0
Betyg delprov B: läsa	2,4	5,6	14,9	12,5	24,9	39,6	100,0
Betyg delprov C: skriva	2,2	4,3	8,7	15,8	28,6	40,4	100,0
Sammanvägt provbetyg	0,8	4,3	12,3	20,0	30,9	31,7	100,0

Som tabell 2 visar presterar eleverna, oavsett ämne, generellt bäst på delprov A. Färre elever får betyget F på detta delprov än på övriga. Det är också i den muntliga delen elever får högst andel A i betyg, vilket stämmer överens med tidigare prov. En jämförelse mellan årets prov och tidigare visar dock att tendensen att färre och färre får F verkar ha stannat av. 2013 var andelen F 2,7 % för de elever som följer kursplanen i svenska, 2014 hade det sjunkit till 2,3 % och i provet 2015 (tabell 3) var andelen 1,6 % för att i år ligga på 1,7 %. För elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk är siffrorna för betyget F 13,5% 2013, 15,0 % 2014, 13,2 % 2015 och 15,5 % 2016.

Andelen elever som fått betyget A i delprov A: tala har också minskat i både svenska och svenska som andraspråk. I ämnet svenska är minskningen på 2,5 procentandelar och för svenska som andraspråk är minskningen 1 procentandel. Det är nästintill identiskt med motsvarande ökning 2015, vilket gör att årets siffror till stor del liknar 2014 års delprov.

Betygsfördelningen på delprov B varierar också något mellan åren och det är främst mellanbetygen som uppvisar störst variation. Mellan 2014 och 2015 skiljde sig t.ex. andelen eleven som fått betyget B med 9,4 procentandelar. Årets prov placerar sig mittemellan 2014 och 2015 då andelen elever med betyget B ligger på 19,8 % jämfört med 12,5 % 2015 och 21,9 % 2014. En del av förklaringen till den stora skillnaden mellan 2014 och 2015 låg i att poängspannet för B var större 2014 än 2015. Kravgränssättningen för mellanbetygen är

komplexerad och vanskelig att göra. Dels för att poängspannet är snävt, dels för att kravgränsmötet endast har möjlighet att ta fram de nedersta gränserna för betygen E, C och A. Mellanbetygen tas sedan fram med hjälp av resultaten från utprövningarna samt en kvalitativ analys av olika elevers lösningar. En förflyttning av poänggränsen med ett steg kan få stora följdverkningar, men är ändå nödvändig att göra ibland för att i största möjliga mån korrigera tendenser i utprövningsmaterialet. Till exempel visade utprövningarna inför provet 2016 att andelen lättare uppgifter var fler än 2015 och att det var färre uppgifter än föregående år som var medelsvåra. Detta gjorde att kravgränserna höjdes, så för att få E på delprovet var eleven tvungen att få 26 av 52 poäng, dvs. hälften, vilket kan jämföras med 2015 då kravgränsen för E var 32 av 66, dvs. 48 %. Trots denna generella höjning av gränserna ligger ändå de flesta betygen på delprovet aningen högre jämfört med 2015.

Tabell 3. Betygsfördelning samtliga delprov uppdelat på ämne 2015

Svenska	A	B	C	D	E	F	Totalt
Betyg delprov A: tala	20,6	20,6	24,7	15,9	16,6	1,6	100,0
Betyg delprov B: läsa	10,5	12,5	32,2	18,4	17,4	9,0	100,0
Betyg delprov C: skriva	5,8	12,1	22,8	21,4	28,0	10,1	100,0
Sammanvägt provbetyg	5,2	16,1	29,7	23,4	22,0	3,7	100,0
Svenska som andraspråk							
Betyg delprov A: tala	6,0	10,6	19,6	21,7	28,9	13,2	100,0
Betyg delprov B: läsa	1,9	4,4	15,2	13,6	20,7	44,3	100,0
Betyg delprov C: skriva	1,4	3,1	11,3	15,1	36,5	32,5	100,0
Sammanvägt provbetyg	0,7	4,1	11,6	22,6	35,1	25,8	100,0

Siffrorna för delprov C är inte entydiga men uppvisar samma variation för både svenska och svenska som andraspråk. Jämfört med 2015 har fler elever fått de högre betygen, men samtidigt har också andelen F ökat. Det är svårt att söka förklaringar till ökningen av andelen A och B, men i lärarenkäten är det tydligt att lärarna är mer positiva till årets skrivuppgifter än förra året och uppgifterna verkar ha engagerat eleverna mer jämfört med föregående år. Den högre andelen F kan möjligen förklaras med att två av tre skrivuppgifter i år krävde källanvändning, något som många lärare vittnar om är fortsatt svårt för eleverna trots att det står tydligt framskrivet i kursplanerna för såväl svenska som svenska som andraspråk. Delprov C är också det delprov där flest får F och minst andel får A.

Att det är stora skillnader i betygsfördelningen mellan ämnena svenska och svenska som andraspråk är tydligt. Dock bör påpekas att nyanlända elever som tillbringat en kort tid i Sverige också förs in i statistiken vilket gör att siffrorna kan vara något missvisande. I statistiken från SCB redovisas resultatet för elever som läser enligt kursplanen i svenska som andraspråk enligt en annan modell. SCB redovisar nyanlända elever som varit i Sverige kortare tid än fyra år i en särskild kategori, medan övriga elever som läser svenska som andraspråk alltså utgör en egen grupp. Konsekvensen av det blir att andelen elever som får de lägre betygen i ämnet svenska som andraspråk är betydligt större i detta material.

Inskickningarna till provgruppen gör alltså ingen skillnad mellan nyanlända och övriga andraspråkselever.

Sett till betygsfördelning/delprov fluktuerar som tidigare nämnts siffrorna något, men som diagram 1 visar så håller sig provet som helhet mer jämnt över tid.

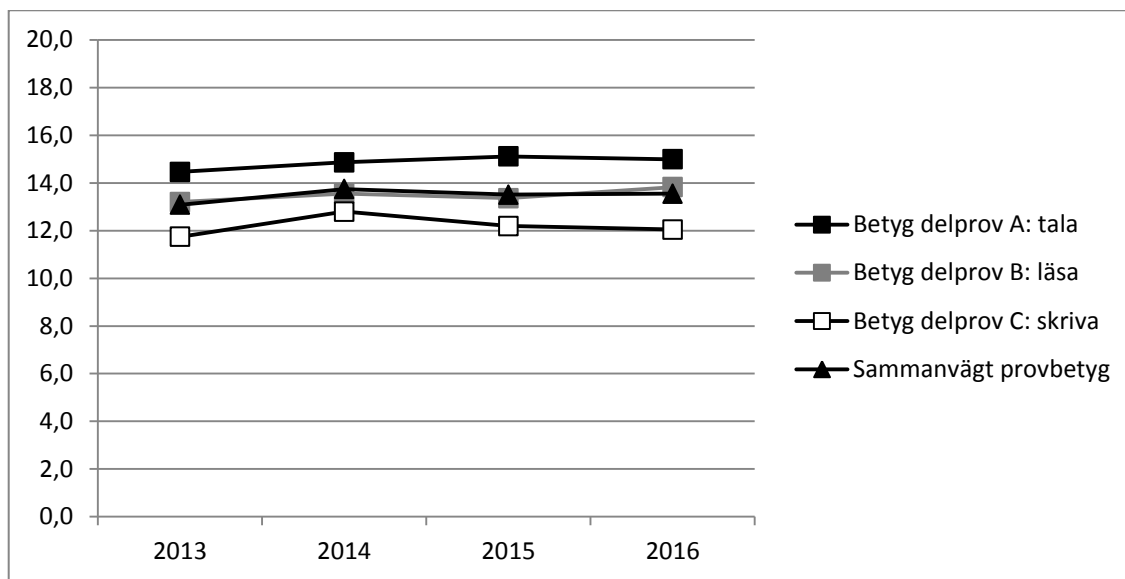

Diagram 1: Provresultat omräknade till betygs meritvärde, 2013–2016.

I tabell 4 redovisas resultaten på provet 2016 uppdelat på kön i ämnena svenska och svenska som andraspråk.

Tabell 4. Betygsfördelning för samtliga delprov uppdelat på kön 2016

	A	B	C	D	E	F	Totalt
Svenska							
Flickor							
Betyg delprov A: tala	24,5	24,3	27,2	12,8	10,2	1,1	100,0
Betyg delprov B: läsa	16,8	25,0	30,0	10,3	14,5	3,4	100,0
Betyg delprov C: skriva	12,0	20,2	24,2	20,8	16,6	6,3	100,0
Sammanvägt provbetyg	9,6	26,3	32,9	17,1	11,3	2,8	100,0
Pojkar							
Betyg delprov A: tala	12,0	18,0	26,7	20,5	20,7	2,3	100,0
Betyg delprov B: läsa	6,7	14,7	29,6	17,1	22,2	9,6	100,0
Betyg delprov C: skriva	2,9	9,6	15,6	20,9	31,1	19,9	100,0
Sammanvägt provbetyg	2,5	11,4	23,2	30,2	26,4	6,3	100,0
Svenska som andraspråk							
Flickor							
Betyg delprov A: tala	5,4	13,5	18,5	18,9	28,4	15,3	100,0
Betyg delprov B: läsa	3,1	7,9	18,1	11,9	24,2	34,8	100,0
Betyg delprov C: skriva	2,7	5,4	10,8	14,8	27,8	38,6	100,0
Sammanvägt provbetyg	0,9	5,4	16,1	17,5	29,6	30,5	100,0
Pojkar							
Betyg delprov A: tala	4,7	8,6	22,4	18,8	29,8	15,7	100,0
Betyg delprov B: läsa	1,9	3,7	12,7	13,4	25,0	43,3	100,0
Betyg delprov C: skriva	1,9	3,4	6,8	17,1	29,3	41,4	100,0
Sammanvägt provbetyg	0,8	3,5	9,3	22,4	31,3	32,8	100,0

Precis som tidigare år klarar flickorna provuppgifterna bättre än pojkarna. En markant skillnad gäller andelen F på delprov C där andelen pojkar som får F är närmare 20 %, vilket i stort förklarar hela nedgången mellan 2015 och 2016. Skillnaderna är överlag större för eleverna som följer kursplanen i svenska medan elevgruppen som läser svenska som andraspråk är mer homogen även om skillnaderna, till flickornas fördel, syns även där.

En mer utförlig kommentar kring delprov C kommer längre fram i rapporten.

Delprov A: tala

Delprov A prövades ut i tre omgångar geografiskt spritt över landet: Uppsala, Visby och Glumslöv. Utprövningarna omfattade 9 grupper. Totalt nio texter ingick i utprövningarna. De två texter som valdes bort upplevdes som svåra av eleverna och engagerade inte till samtal.

Delprov A får generellt positiva omdömen av lärarna. Provet upplevs som roligt för både lärare och elever och många tycker att det är bra att provet genomförs i mindre grupper, då det låter alla elever komma till tals. Men det höjs även kritiska röster om genomförandet som många lärare tycker är tidskrävande och ställer höga krav på

organisation. Att bedöma provet på egen hand beskriver många som svårt då det är mycket att hålla koll på under kort tid. Dels alla delmoment, dels att bedöma dessa samtidigt och som en helhet. Drygt 65 % uppger att det gick bra att göra en helhetsbedömning och 28 % att det gick ganska bra. Endast 1 % uppger att det gick mindre bra och 0,4 % anser att det gick dåligt. Det som främst framhålls är svårigheten att göra en helhetsbedömning när eleven presterar väldigt ojämnt i de olika momenten. För att underlätta har många lärare använt sig av sambedömning av provet (även om de flesta lärarna bedömt provet själva) och ett fåtal uppger att de spelat in provet, vilket beskrivs som mycket tidskrävande.

Texterna som används som diskussionsunderlag får över lag positiva omdömen med undantag för serierutan som av vissa anses konstlad, svårtolkad och orättvis då den inte uppmuntrar till diskussion på samma sätt som de övriga texterna.

Nytt för läsåret 2015/2016 är att delprov A genomförs i slutet av höstterminen i stället för under vårterminen. Cirka 77 % av lärarna är positiva till förändringen medan 6 % är negativa. En del av lärarna ser både för- och nackdelar med att provet flyttats och den vanligast förekommande nackdelen är att det är för tidigt att genomföra provet på hösten, eftersom eleverna då inte har lika lång tid på sig att utveckla de förmågor som prövas. De som är främst negativa framhåller också att provets tema blir lidande då delproven sprids ut och att det nya upplägget gör att provet blir svårare att använda som betygsunderlag eftersom delprovet inte prövar elevens förmågor i slutet av årskursen som det är tänkt. Det som framhålls som positivt är bland annat den minskade provbördan på vårterminen och den minskade stressen för lärare och elever. Andra positiva kommentarer handlar om att det är bra att komma igång med nationella proven tidigare så att man på vårterminen har chansen att fylla i eventuella kunskapsluckor inför gymnasiet.

I nuläget kommer inga övriga förändringar av delprovet att genomföras, trots kritiken som framförts vad gäller till exempel tidsåtgången vid genomförandet. Att pröva muntlig förmåga på ett strukturerat och medvetet sätt kräver att läraren får tid att lyssna på varje enskild elev. Utslaget/elev blir tidsåtgången för det muntliga delprovet för de allra flesta elever maximalt 16 minuter. Görs genomgången i helklass minskar tiden ytterligare. Den muntliga förmågan är framlyft i Lgr11 och måste få ta plats i såväl undervisning som i provsammanhang, även om det blir krävande organisatoriskt eftersom förmågan inte kan prövas parallellt med samtliga elever som i övriga delprov.

Delprov B: läsa

Delprov B har prövats ut i fyra omgångar i olika omfång. De inledande två utprövningarna omfattade cirka 800 elever tillsammans och i den mest omfattande utprövningen deltog drygt 1000 elever. Alla utprövningar har geografisk spridning och skickas till skolor över hela landet. Den sista utprövningen görs på materialet i sin helhet och där deltog elever från tre olika skolor. I dessa utprövningar åker provkonstruktörerna själva ut till skolan för att genomföra dem på plats.

Många är positiva till årets texter och uppger att eleverna tyckte om dem. Texthäftets layout uppskattas också av många lärare. På enkätfrågan som ber lärarna bedöma texterna har över 90 % valt något av svarsalternativen välvald och ganska bra på samtliga texter och ingen text anses olämplig av mer än en handfull lärare.

De som är kritiska mot delprovet anser att provet är lättare jämfört med tidigare år, vilket diskuterats tidigare i denna rapport. Ett antal lärare saknar också uppgifter med fler poäng än 4 och mer utmanande uppgifter där eleven får chans att visa sin kunskap på A-nivå. Delprovet följer ett oviktat poängsystem där poängen inte motsvarar uppgiftens svårighetsgrad utan i princip antalet led i uppgiften. En 2-poängsuppgift kan därför vara svårare än en 4-poängsuppgift. Anledningen till att provet 2016 inte innehöll några uppgifter över 4 poäng är ett aktivt val av provinstitutionen. Eftersom antalet uppgifter är så pass få som 20 och antalet poäng i regel rör sig mellan 50 och 60 så får uppgifter med 6 och 8 poäng för stor inverkan på provets resultat för en enskild elev. En missad uppgift (förvisso med flera led och flera chanser att samla poäng) kan då få effekten att en elev hoppar fler betygssteg ner, vilket är en orimlig konsekvens. Det är ett betydande problem att poängspannen på delprovet är snäva och därför vill provinstitutionen minimera effekterna av en enskild uppgift.

De många utprövningarna av materialet har förutom syftet att säkerställa att uppgifterna fungerar som de ska även syftet att få fram data om provets svårighetsgrad i förhållande till tidigare prov och elevernas kunskapsnivå. Ett av verktygen är att jämföra elevernas resultat på utprövningarna med elevens terminsbetyg på hösten i årskurs 9. Nedanstående siffror är baserade på ett urval av 200 elevlösningar från det inskickade materialet till provinstitutionen.

Tabell 5. Hur många elever lyckades bättre, sämre, respektive lika bra på läsprovet 2016 jämfört med deras terminsbetyg höstterminen 2015?

	Lyckades bättre	Lyckades sämre	Lyckades lika bra	Totalt
Andel	25 %	30 %	45 %	100 %
Antal	50	60	90	200

Som framgår av tabell 5 lyckades 25 % (50 stycken) av eleverna bättre på läsprovet jämfört med deras terminsbetyg ht-15. Något fler, 30 % (60 stycken), lyckades sämre på läsprovet i jämförelse med terminsbetyget. Den största andelen, 45 % (90 stycken), fick ett betyg på läsprovet som motsvarar deras terminsbetyg.

Bland de 50 elever som lyckades bättre på läsprovet låg ungefär 40 stycken ett betygssteg över terminsbetyget, exempelvis betyget C på läsprovet och terminsbetyget D. Ett fåtal elever låg två betygssteg över terminsbetyget, exempelvis fick någon elev C på läsprovet och E i terminsbetyg, och ännu färre elever låg fler än två betygssteg över terminsbetyget på läsprovet, till exempel betyget B på läsprovet och terminsbetyget E.

Bland de 60 elever som lyckades sämre på läsprovet låg ungefär 45 stycken ett steg under terminsbetyget på läsprovet, exempelvis betyget C på läsprovet och terminsbetyget B. Drygt 10 elever hade läsförståelsebetyg som låg två steg under terminsbetyget och bara någon elev fick ett resultat på läsprovet som låg fler än två betygssteg under terminsbetyget.

Resultatet ligger ungefär i linje med det förväntade. För flertalet elever stämmer terminsbetyg och delprovsbetyg överens, men för cirka hälften skiljer det sig med ungefär

lika stor andel uppåt eller neråt vilket är väntat då delprovet är ett av tre och inte ens provet i sin helhet prövar allt i kursplanen.

Delprov C: skriva

Skrivuppgifterna i delprov C har prövats ut i klasser över hela landet. Totalt har åtta olika uppgifter varit ute för utprovning och sammanlagt har 584 elever deltagit. Till utprovningarna tillkommer en enkät där elever och lärare som deltar har möjlighet att uttala sig om materialet.

Skrivuppgifterna i delprov C uppskattas av de flesta. Många lärare kommenterar att deras elever inspirerades av ämnena och att i princip alla kunde hitta något som intresserade dem att skriva om. Den uppgift som bedöms som något sämre är uppgift 3, det argumenterande brevet till rektorn, där drygt 6 % av lärarna tycker uppgiften är mindre bra. Den upplevs som konstlad, då kombinationen brev och argumenterande text inte känns naturlig för eleverna. Många är även kritiska till kravet på att källhänvisa i ett brev. Utprovningarna visade att eleverna lyckades väldigt bra med denna uppgift. De hade en tydlig mottagare och ämnet var redan förutbestämt vilket gjorde att syftet med texten blev tydligt. Provinstitutionen menar att ett brev för att övertyga/påverka någon inte är en helt ovanlig typ av text och därför passade ämnet väl.

Som tidigare nämnts har andelen F på delprovet ökat från 2015 och att en trolig faktor är att två av uppgifterna krävde källhänvisning. Det intressanta, men också oroväckande är att det är pojkarna som står för hela nedgången mellan åren. Källhantering är framskrivet i Lgr 11 och de flesta lärare uppger i enkäten att de tycker att det är bra att provet prövar källhantering, men kritik framförs också mot att källhanteringen får en alltför central roll. I de uppgifter där källhantering krävs och eleven inte på något sätt använder sig av en källa eller i någon mån skiljer på egna och andras tankar bedöms uppgiften med F. Det kan tyckas hårt att fälla en hel text på grund av en missad källa, men provinstitutionen menar att det är något väldigt viktigt som eleverna bör kunna hantera i årskurs 9. Tilläggas ska att eleverna har fått ut information före provets genomförande om just källhantering och påminns i uppgiften både om att de ska använda en källa samt att de ska tänka på att källhänvisa. Vidare är kraven för E ”ett försök till källhänvisning” vilket i praktiken innebär att eleven behöver skriva t.ex. ”Hon tycker”, ”I texten står det” för att med minsta möjliga marginal uppfylla kravet på att skilja på egna och andras tankar. Provinstitutionen anser att det i slutändan handlar om att lära eleverna att vara ärliga i sin text och att hjälpa läsaren, vilket är nog så viktigt som att följa skrivregler eller ha en röd tråd genom sin text. Avsnittet om bedömningen av källor har inför 2017 års prov arbetats om för att förhoppningsvis öka tydligheten kring vad som är rimligt att kräva för de olika betygsstegen.

En annan kritik som framförs är att uppgifterna är olika svåra och att det är orättvist att en av uppgifterna, novellen, inte kräver källhänvisning. Uppgiftsbeskrivningen av novellen får kritik från vissa som menar att den innehåller för mycket information om hur en novell bör vara uppbyggd, vilket gör uppgiften lättare än de två andra. Tabell 6 visar betygsfördelningen mellan uppgifterna och visserligen är novellen den uppgift där minst

andel elever får F, men uppgift 2, text till ungdomstidning, är likvärdig med novellen i antalet A och B. Uppgift 3 är den uppgift som eleverna haft svårast med.

Tabell 6. Betygsfördelning på uppgifter i delprov C

Uppgift	A	B	C	D	E	F	Totalt
1	34	82	107	119	167	69	578
%	5,9	14,2	18,5	20,6	28,9	11,9	100
2	22	50	57	62	69	96	356
%	6,2	14	16	17,4	19,4	27	100
3	25	32	67	97	134	154	509
%	4,9	6,3	13,2	19,1	26,3	30,3	100

Provinstitutionen analyserar också vilken typ av uppgifter som attraherar olika elevgrupper och en faktor som undersöks är kön. I årets prov är det en jämn könsfördelning i valet av uppgifter. I databasen finns uppgifter från 470 flickor och 476 pojkar. Av dessa har 220 flickor och 202 pojkar valt uppgift 1, 110 respektive 102 har valt uppgift 2 och slutligen har 140 flickor och 172 pojkar valt uppgift 3. Det verkar alltså inte vara så att pojkarna känt sig tvingade att välja en uppgift som kräver källhantering och därmed lyckats sämre på delprovet. Intressant att notera är också att skillnaderna mellan pojkar och flickor främst gäller för de som läser svenska. I svenska som andraspråk är skillnaderna mycket mindre, även om tendensen är till flickornas favör.

Övrig kritik som framförs är att de tre alternativa uppgifterna testar olika delar av kursplanen och att provsituationen missgynnar skrivprocessen. De lärare som kommenterat menar att eleverna normalt arbetar med processkrivning där de får respons och utifrån det kan bearbeta sina texter. Det resulterar i en ovana att producera text i ett så stramt format som provet medför.

Avslutande reflektioner

I årets lärarenkät uppger, som tidigare nämnts, 97 % av de svarande lärarna att de tycker att ämnesprovet som helhet var ”Bra” eller ”Ganska bra”. En majoritet av lärarna är alltså nöjda med provet och gruppen som tycker att provet är bra har ökat. Många lärare är positiva och skriver att de bland annat tycker att temat är välvalt, intressant och angeläget. Texterna lyfts också fram i positiva ordalag och beskrivs som engagerande och viktiga.

Den kritik som förs fram handlar bland annat om att provet är problematiskt för vissa elevgrupper och en grupp som särskilt lyfts fram är nyanlända. Den vanligaste kommentaren är att genomförande, rättning och bedömning av provet är tidskrävande och omfattande och flera lärare vill att proven ska rättas centralt eller att mer tid ska ges till bedömning.

En annan mycket vanlig kommentar, som inverkar på helhetsintrycket av provet, rör det sammanvägda provbetyget. Många vänder sig emot att det är möjligt att få ett godkänt sammanvägt provbetyg även om ett av delproven fått betyget F. Lärarna påpekar att det är

märkligt och inkonsekvent då bedömningen av provet borde grunda sig på samma principer som betygssättningen. Konsekvensen blir att vissa elever kan få E på det nationella provet men att betyget på hela kursen trots detta kan bli F, vilket ofta uppfattas som märkligt av såväl elever som föräldrar. Det sammanvägda provbetyget är dock främst tänkt att användas för uppföljningen av proven och ska inte i första hand användas för att stödja betygssättningen. För det ändamålet är det bättre att som lärare använda delprovsresultaten.